

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально науковий інститут мистецтв**

**Кафедра методики музичного
виховання та диригування**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
«Теорія і методика мистецької освіти та арт-реабілітаційні практики»
першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
спеціалізації №14.13 (Мистецтво :Музичне мистецтво)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
Освітня кваліфікація: Бакалавр освіти

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від “26” квітня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Музичне краєзнавство
Викладач (і)	Карась Ганна Василівна доктор мистецтвознавства, професор
Контактний телефон викладача	+380503730845
E-mail викладача	hanna.karas@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіка індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є музичне краєзнавство.

Навчальна дисципліна «Музичне краєзнавство» призначена для дослідження історії музичного мистецтва краю як цілісного, взаємопов'язаного, детального і всебічного аналізу виникнення, становлення та розвитку національних виконавсько-хорових і педагогічних шкіл, їх традицій та особливостей і ґрунтується на принципах історизму.

Сучасний етап мистецької освіти характеризується пошуками нових підходів до навчально-виховних завдань, що вимагає підготовки нової генерації виконавських кадрів. Навчальна дисципліна «Музичне краєзнавство» займає вагоме місце в переліку таких дисциплін, як: музична етнопедагогіка, хорове сольфеджіо, хоровий клас, хорознавство, гармонія, а також інших дисциплін, що передбачені навчальним планом при підготовці майбутнього бакалавра, оволодіння якими допомагає студентам на уроках спецкурсу опанувати свій фах.

Зміст дисципліни «Музичне краєзнавство» базується на хронологічному, проблемному та монографічному принципах. В основі хронологічного принципу – культурно-історична зумовленість музично-просвітницьких процесів у Галичині. Проблемний принцип полягає у виявленні причинно-наслідкових зв'язків між історичними процесами та виконавством, що впливає на розвиток музичного мистецтва, а саме, краєзнавства: – духовна музична культура та її взаємозв'язок із народним мистецтвом; – співвідношення впливу диригентсько-хорового мистецтва Галичини на процеси розвитку хорової музики в Європі.

Монографічний принцип – звернення до музично-педагогічного досвіду діячів української музичної культури, композиторів,

письменників, мистецтвознавців, педагогів. Виходячи із сучасного стану і розвитку музичного мистецтва, зокрема краєзнавства, а також враховуючи навчальну програму, слід вважати доцільним вирішення рамах спецкурсу перерахованих завдань.

Завдання курсу:

1) теоретичне узагальнення історичного досвіду хорової та музично-просвітницької діяльності

видатних західноукраїнських композиторів-диригентів;

2) аналіз процесу розвитку музичної освіти виховання на західноукраїнських землях;

3) розкриття та обґрунтування музично-просвітницьких ідей провідних митців-музикантів та використання їх у практиці сучасної школи України.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- зміст загальнотеоретичних дисциплін, які допоможуть закріпити вивчений та досліджений матеріал;

- європейські традиції в українському музичному мистецтві, зокрема, музичному краєзнавстві;

- системний підхід до опанування музично-дидактичних матеріалів та їх застосування на практиці;

- закономірності виникнення сучасних тенденцій музичного краєзнавства у зв'язку зі становленням українських традицій.

Дисципліна «Музичне краєзнавство» передбачає формування професійних умінь майбутніх фахівців, а саме:

- демонструвати набуті знання із музичного краєзнавства у процесі викладання;

- розвивати традиції виконавських шкіл, вести просвітницьку діяльність, професійно аналізувати музичні стилі і жанри;

- фахово опрацьовувати науково-методичну та музичну літератури;

- аргументувати власну музично-професійну позицію стосовно дидактичних принципів

музичного краєзнавства;

- оперувати знаннями із музичного краєзнавства у взаємозв'язку з іншими регіональними особливостями краю;

- впевнено застосовувати під час практичної діяльності набуті вміння та навички.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни «Музичне краєзнавство» полягає у формуванні музично-педагогічних засобів професійного розвитку у процесі професійної підготовки бакалаврів;

оволодінні науково-теоретичними основами культурно-історичного життя Західної України XIX–XX століть та на сучасному етапі. Музичне краєзнавство базується на вивченні таких музичних дисциплін: хорове диригування, теорія музики, сольфеджіо, гармонія, фортепіано, аналіз музичних форм, читання хорових партитур, історія

української музики, хорознавство, аранжування, педагогіка, психологія, музична психологія.

Основні завдання та цілі вивчення дисципліни «Музичне краєзнавство»:

- знати історичну динаміку формування музично-просвітницького, мистецького життя Галичини та його роль у процесах становлення національних виконавських традицій;

- вміти використовувати набуті знання у вирішенні професійних питань та загальному становленні наукової особистості;

- володіти навичками проведення самостійного дослідження культурно-мистецького життя краю.

Успішність досягнення поставленої мети залежить від результативності розв'язання **таких завдань**:

- формування та уточнення історичних характеристик, в яких відбувалася

професіоналізація диригентсько-хорової діяльності в Галичині;

- ознайомлення з просвітницькою, освітньо-педагогічною і видавничою діяльностями музичних товариств Галичини;

- дослідження особливостей концертно-виконавського життя хорових колективів;

- характеристика системи підготовки хорових диригентів та виконавців, принципи організації навчального процесу у тогочасних музично-освітніх закладах.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово,

ЗК6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК13. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

ФК6. Здатність аргументувати власну музично-професійну позицію стосовно дидактичних принципів музичного краєзнавства; здатність демонструвати набуті знання із музичного краєзнавства у процесі викладання.

ФК8. Здатність використовувати професійно-профільні знання та навички при вихованні та навчанні музикантів, у процесі формування естетичних поглядів, тенденцій та художніх смаків; аналізувати, оцінювати й інтерпретувати культурні явища різних епох, мистецькі твори різних стилів, жанрів і форм, уміння висловлювати й аргументувати власні оцінні судження і позиції з основ музичного мистецтва.

ФК11. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва, здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	Стац. – 20; Заочн.- 6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	Стац. – 10; Заочн. - 2
самостійна робота	Стац. – 60; Заочн. - 82

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
IV	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) спеціалізації №14.13 (Мистецтво : Музичне мистецтво)	II	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Духовна культура та мистецькі традиції Західної України	2		6
Тема 2. Формування музичної культури Прикарпаття. Музична культура Галичини XIX – поч. XX ст.	2		6
Тема 3. Особливості культурно-освітніх процесів у Галичині XIX ст. («Руська бесіда», товариство «Просвіта» та інші товариства).	2		6
Тема 4. Музичні товариства краю, зокрема товариство «Боян» та їх вплив на становлення української музичної культури	2	2	6
Тема 5. Розвиток національної музичної	2	2	6

освіти на Прикарпатті. Діяльність Вищого музичного інституту ім. Миколи Лисенка на Прикарпатті. Музичне училище ім. Д. Січинського			
Тема 6. Музично-педагогічний факультет Івано-Франківського педінституту ім. В. Стефаника: чільні постаті, музичні колективи, хори.	2	2	6
Тема 7. Таланти мого краю: композитори, виконавці, музикознавці	2	2	6
Тема 8. Музична регіоналістика Прикарпаття	2		6
Тема 9. Сучасна музична культура регіону та перспективи її розвитку: творчі інституції, постаті.	2		6
Тема 10. Навчально-науковий інститут мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника	2	2	6
ЗАГ.:	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>90-100 балів (А «Зараховано») отримує студент, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання на заліку, опрацював рекомендовану літературу.</p> <p>80–89 балів (В «Зараховано») отримує студент, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на заліку, опрацював більшість рекомендованої літератури.</p> <p>70–79 балів (С «Зараховано») отримує студент, який виконав більшу частину видів самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на заліку, опрацював значну кількість рекомендованої літератури.</p> <p>60–69 балів (D «Зараховано») отримує студент, який виконав половину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на заліку, опрацював половину рекомендованої літератури.</p> <p>50–59 балів (Е «Зараховано») отримує студент, який виконав третину видів самостійної роботи, практичних занять, дав</p>
---	--

	<p>неповні відповіді на запитання на заліку, опрацював третину рекомендованої літератури.</p> <p>26–49 балів (FX не зараховано з можливістю повторного складання) отримує студент, який виконав хоч якусь частину видів самостійної роботи, практичних занять, не дав відповіді на запитання на заліку, опрацював малу кількість рекомендованої літератури.</p> <p>0-25 балів (F не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни) отримує студент, який не виконав жодного виду самостійної роботи, практичних занять, не може дати відповіді на запитання на заліку, не опрацював рекомендованої літератури.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Вид роботи: письмова контрольна робота.</p> <p>Термін написання: для денної форми навчання - після опанування всіх тем, для заочної - за 10 днів до початку сесії</p> <p>Форма: від руки, друкована або електронний варіант</p>
Практичні заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати монографії, автореферати дисертацій та статті із списку рекомендованої літератури та підготувати їх реферування. 2. Підготувати реферат обсягом не менше 10 сторінок про музичну інституцію краю (філармонію, ДМШ) або про мистецький колектив (хор, оркестр, ансамблю) або про персоналію (композитора, співака, інструменталіста та ін.) з Прикарпаття (або іншого регіону, якщо Ви його уродженець або приживаєте там).
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Опрацювання рекомендованої літератури.</p> <p>Виконання письмових контрольних робіт.</p> <p>Підготувати реферат обсягом не менше 10 сторінок про музичну інституцію краю (філармонію, ДМШ) або про мистецький колектив (хор, оркестр, ансамблю) або про персоналію (композитора, співака, інструменталіста та ін.) з Прикарпаття (або іншого регіону, якщо Ви його уродженець або приживаєте там).</p> <p>Усні відповіді на практичних заняттях.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю - залік.</p> <p>Форма здачі – комбінована.</p> <p>Розподіл балів, які отримують студенти</p> <p>Практичні роботи – 20 балів.</p> <p>Контрольна робота – 20 балів, індивідуальне завдання – 10 балів.</p> <p>Залік – 50 балів. Загальна сума – 100 балів</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій для кваліфікаційного рівня «магістр» програмні вимоги навчальної дисципліни спрямовані на досягнення восьмого (8) кваліфікаційного рівня (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341, який передбачає здатність особи розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Тому, політика курсу спрямована на те, щоб забезпечити студентам здобуття знань, умінь та розуміння, що відносяться до галузі мистецької освіти, що дасть їм можливість виконувати свою роботу самостійно. Акцентується увага на забезпеченні підготовки професійних здібностей щодо самоорганізації, вміння самонавчатись, розвинути аналітичне мислення, приймати обґрунтовані рішення, здійснювати оцінювання та забезпечення якості виконаних робіт разом з вільним володінням іноземними мовами.

Результати навчання за Освітньою програмою

У взаємовідносинах викладач та студенти керуються загальними морально-етичними принципами та правилами поведінки відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року.

Кодекс академічної доброчесності є обов’язковим для всіх учасників освітнього процесу.

8. Рекомендована література

Базова

1. Баран О. Культура і побут української сільської інтелігенції Галичини (кінець ХІХ – 1939 р.) : автореф. дис... канд. істор. наук: 07.00.05 / Прикарп. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 2007. 19 с.
2. Валіхновська З. Музично-церковна освіта Галичини австрійської доби (1772–1918): автореф. дис... канд. мист-ва : 26.00.01 / Львів : Львів. нац. муз. академія ім. М. Лисенка, 2009. 15 с.
3. Волков С. Мистецька освіта в культурі України 90-х років ХХ століття: навч. посібник Київ, 2006. 207 с.
4. Волощук Ю. Скрипкова культура Галичини 1848–1939 років: автореф. дис... канд. мист-ва : 17.00.01 / Київ нац. ун-т культури і мистецтв. К., 1999. 19 с.
5. Граб О. Літературно-мистецьке життя Галичини кінця ХІХ – першої третини ХХ століття у контексті трансформації національної свідомості: автореф. дис... канд. мист-ва: 17.00.01 / ДАККіМ, Київ, 2005. 21 с.
6. Дудик Р. Хорова культура Прикарпаття кінця ХІХ – першої третини ХХ століття: автореф. дис... канд. мист-ва: 17.00.03 / НМАУ ім. П. Чайковського. К., 2000. 18 с.
7. Зваричук Ж. Богослужбове хорове виконавство Галичини ХІХ століття: автореф. дис... канд. мист-ва : 17.00.03. – музичне мистецтво / Ін-т мистецт., фольклор. та етнол. ім. М.Т. Рильського НАН України. К., 2009. 19 с.
8. Карась Г. Івано-Франківськ: культурно-мистецька хроніка Незалежності. Івано-Франківськ : Нова зоря, 2001. 289 с.
9. Карась Г. Музичне краєзнавство Прикарпаття як спеціальний навчальний курс: до постановки проблеми. *Карпатський край : наукові студії з історії, культури, туризму*. Ч. 2. Івано-Франківськ : Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2012. С. 144–150.
10. Карась Г. Хорова родина «Первоцвіт» (до 130-річчя заснування народного аматорського хору «Первоцвіт»): монографія. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2020. 188 с.: іл.

11. Кияновська Л. Галицька музична культура XIX – XX ст.: навч. посібник. Чернівці: Книги–XXI, 2007. 424 с
12. Кіндратюк Б. Нариси музичного мистецтва Галицько-Волинського князівства. Львів: Ін-т українозн. ім. І. Крип'якевича НАН України, 2001. 144 с.
13. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах та Комплексна програма художньо-естетичного виховання у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах : Наказ МОН та АПН України від 25.02.2004 р., №151/11 URL: <http://lawua.info/bdata2/ ukr2571/index.htm>
14. Костюк Н. Музична культура Західної України 20-30-х років XX століття: ідеї поступу і розвиток національних традицій: автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.01 / КНУКіМ. Київ, 1998. 23 с.
15. Культурно-мистецька панорама Івано-Франківська : 350-річчю надання місту магдебурзького права присвячується: монографія / Г. Карась (гол. авт. кол.), В. Дутчак, І. Монолатій, І. Дундяк [та ін.]. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. 180 с.+ 60 іл.
16. Кушлик Н. Музично-просвітницька діяльність о. Порфирія Бажанського в контексті соціокультурної практики греко-католицького духовенства Галичини в XIX – початку XX століття : автореф. дис.... канд. мист-ва : 17.00.01 / ЛДМА ім. М. Лисенка. Львів, 2007. 23 с.
17. Мороз Л. Диригентсько-хорове мистецтво Галичини другої половини XIX – першої третини XX століття : автореф. дис... канд. мист-ва : 17.00.01 / ДАКККіМ. К., 2003. 19 с.
18. Музична естрада: Словник / Управління культури Харківської держ. адміністрації Харківський обласний центр народної творчості / В.М. Откидач (уклад.). Х. : Видавець І. В. Якубенко, 2004
19. Новосядла І. Борис Кудрик – представник мистецького традиціоналізму (до 120-річчя від дня народження). *Ювілейна палітра 2017: до пам'ятних дат видатних українських музичних діячів і композиторів*: зб. статей матеріалів Всеукр. Наук.-практ. конф. з міжнар. участю 7–8 грудня 2017 року. Суми, 2018. С. 82–87.
20. Обух Л. Менеджмент академічної музики в соціокультурному просторі України (кінець XX – початок XXI століть) : монографія. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2021. 458 с.; іл
21. **«Окрилена хоровою піснею». Ольга Ничай: диригент, педагог, музично-громадський діяч** (до 80-річчя від дня народження Заслуженого працівника культури України, професора Ольги Ничай та 20-річчя заснування Навчально-наукового інституту мистецтв): науково-популярні нариси / за редакцією доктора мистецтвознавства, професора Г. Карась, кандидата мистецтвознавства, доцента Л. Романюк. Івано-Франківськ: Фоліант, 2021. 442 с.: фото
22. **Олександр Козаренко: Недочитана партитура життя... Спогади про митця**: науково-публіцистичне видання / концепція видання, упорядкування та редакція доктора мистецтвознавства, професора Ганни Карась; ідея видання та упорядкування – доктора філософії Романа Дзундзи. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. 351 с.; іл.
23. Осадця О. Українська нотовидавнича справа у Галичині, Буковині, на Закарпатті та на еміграції XIX – першої половини XX століть: дис. ...канд. мист-ва: 17.00.02 / ЛДМА ім. М. Лисенка. Львів, 2005. 195 с.
24. Пасічник Л. Академічне народно-інструментальне ансамблеве мистецтво України XX ст.: історико-виконавський аспект: автореф. дис... канд. мист-ва: 17.00.03 / ЛДМА ім. М. Лисенка. Львів, 2007. 17 с.
25. Поплавський М. М. Антологія сучасної української естради. К.: Преса України, 2004. 416 с.
26. Постанова КМУ «Про затвердження Програми розвитку краєзнавства на період до 2010 року» від 10 червня 2002 р. № 789. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=789-2002-%EF>
27. Поясик О. Музична освіта та виховання учнів і молоді Галичини (20-30-ті рр. XX ст.): автореф. дис. ... канж пед. наук. Івано-Франківськ, 2005. 22 с.
28. Поясик О. Музична освіта та виховання учнів і молоді Галичини (20-30-ті рр. XX ст.): монографія. Івано-Франківськ, 2008. 159 с.

29. Про заходи щодо підтримки краєзнавчого руху в Україні: Указ Президента України від 23 січня 2001 р., № 35/2001 URL: <http://www.president.gov.ua/documents/667.html>
30. Проців Л. Розвиток музично-педагогічної думки в Галичині (кінець XIX – перша половина XX століття): автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Ін-т педагогіки АПН України. К., 2000. 20 с.
31. Романюк Л. Музичне життя Станіславова другої половини XIX – першої третини XX століття: дис... канд. мист-ва: 17.00.01 / Прикарпатський національний ун-т ім. Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2007. 247 с.
32. Романюк Л., Черепанин М. Музичне і театральне життя Станіславова (друга половина XIX – перша половина XX ст.) : монографія. Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2016. 508 с.
33. Руда А. 1000 зірок шоу-бізнесу. К.: Школа, 2006.
34. Савчук М. Музика правобережної Коломийщини (від Слобідки до Спасу). Брустури: Дискурс, 2023. 96 с.+ 72 іл. (Серія «Бібліотека Коломийщини», Вип. 11.).
35. Таран І. Генеза піаністичної освіти Коломиї // Вісник ПНУ, Мистецтвознавство. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2007. Вип. X–XI. С. 117–122.
36. Таран І. З музичного життя Станіславова від початку століття до 1939 року // Музика Галичини. Львів: Сполом, 1999. Т. II / [Ред.-упор. Ю. Ясіновський]. С. 164–170.
37. Таран І. Осип Залеський та Галя Лагодинська-Залеська у контексті музичної культури Галичини першої половини XX століття // Вісник ПНУ, Мистецтвознавство. 2004. Вип. VI. С. 63.
38. «Творче життя – як крапля роси» (до 80-річчя від дня народження заслуженої діячки мистецтв України, професорки Христини Михайлюк та 55-річчя створення народного во-кального ансамблю «Росинка») : науково-популярні нариси / за редакцією докторки мистецтвознавства, професорки Г. Карась; автори-упорядники Г. Карась, М. Ортинська, О. Черсак, О. Молодій. Івано-Франківськ, 2022. 491 с.
39. Толошняк Н. Борис Кудрик – дослідник і композитор церковної музики. *Каллофонія: Науковий збірник з історії церковної монодії та гимнографії*. 2018. Ч. 9. С. 317–320.
40. Толошняк Н. Борис Кудрик у контексті Галицької музичної культури // *Musica Galiciana*. Rzeszow: Wydawnictwo Wyzszej szkoly pedagogicznej, 1999. Т. III. С. 267–274.
41. Толошняк Н. Мистецько-просвітницька та освітня діяльність «Коломийського Бояна» у розві хорového мистецтва Галичини кінця XIX – першої третини XX століття (до 110 річниці з дня заснування) // *Наук. зап. Терн. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка та Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Серія : Мистецтвознавство*. 2006. № 2 (17). – С. 67–74.
42. Толошняк Н. Роман Ставничий – провідний диригент музично-хорового товариства «Коломийський Боян» // *Вісник ПНУ, Мистецтвознавство*. Івано-Франківськ : Плай, 2001. Вип. III. С. 180–187.
43. Толошняк Н. Система музичної освіти в навчально-виховних закладах «Рідної школи» // *Музика Галичини* / [Ред.-упор. Ю. Ясіновський]. Львів : Сполом, 1999. Том II. С. 171–180.
44. Черепанин М. Музична культура Галичини (друга половина XIX – перша половина XX ст.) : монографія. К. : Вежа, 1997. 328 с.
45. Яремко Б. Роль виконавства у формуванні музичної традиції (на матеріалі української сопілкової музики Прикарпаття): автореф. дис.... канд. мист-ва: / 17.00.02 / Київ. держ. консерваторія ім. П. І. Чайковського. К., 1994. 19 с.
46. *Synergetic paradigm of Ukrainian choral culture: collective monograph* / reviewers: Karas H. V., Dutchak V. H., Serhaniuk L. I., Romaniuk L. B., Miziołek J. Wloclawek, Poland: Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2021. 270 p.
<http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/101>
<http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/101/2562/5483-1>

